

The Analysis of Effective Driver's Impeller in Guidelines of Resiliency Policies

*Meisam Alikhani¹, Aminreza Kamalian², Nourmohammad Yaghoubi³

1. MA of Public Management, Faculty of Economy and Management, Sistan and Balouchestan University, Zahedan, Iran
2. PhD of Public Management, Faculty of Economy and Management, Sistan and Balouchestan University, Zahedan, Iran
3. PhD of Public Management, Faculty of Economy and Management, Sistan and Balouchestan University, Zahedan, Iran

Citation: Alikhani, M., Kamalian, A., & Yaghoubi, N. (2022). [The Analysis of Effective Driver's Impeller in Guidelines of Resiliency Policies]. *Quarterly Journal of the Macro and Strategic Policies*, 9 (4), 828-845. <https://doi.org/10.30507/JMSP.2021.255925.2146>

<https://doi.org/10.30507/JMSP.2021.255925.2146>

20.1001.1.23452544.1400.9.36.8.0

Funding: See Page 843

Received: 15/11/2021

Accepted: 26/03/2021

Available Online: 22/12/2021

Article Type: Review

Key words:

Policy; politics;
resistance economy.

ABSTRACT

Resistance economy is a discourse and economic model which empowers the national economy against threats, and combats sanctions through pushing the imperial power back. On the other hand, it is advancing, productive, internalizing, and externalizing. The aim of this research is to investigate the effective drivers of resistance economy policies in Sistan and Balouchestan province. The research method is descriptive-analytical. The population of research includes managers, planners, experts, and university teachers knowledgeable in the subject matter which were all in all 33 individuals. As the sample population is limited, all 33 people were included. The research tool was a questionnaire. After collecting data through the questionnaire being fed into SPSS, the Cronbach alpha was calculated at 0.84. Also, one-way t-test was done by SPSS (version 20). The findings indicated that at the macro level, 11 micro-policies could be discovered. Based on the experts' opinion and the data analysis, advancement in the knowledge-based economy (4.26) and food and health security (4.26) were the most significant micro-policies of resistance economy in Sistan and Balouchestan province. Resistance economy is a strategy which is critical and avoids crisis. Resistance economy is a macro-strategy the correct application of which can support other economic strategies and influence all other economic issues.

JEL Classification: F13, F59, B23, C0, D0, E40, E44, E52.

* Corresponding Author:

Meisam Alikhani

Address: Sistan and Balouchestan University, Zahedan

Tel: +98 (918) 5558662

E-mail: velayat100kar@yahoo.com

واکاوی پیشران‌های اجرای اثربخشی‌های خط‌مشی‌های سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

* میثم علیخانی^۱، امین‌رضا کمالیان^۲، نورمحمد یعقوبی^۳

۱. کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران
۲. دکترای مدیریت دولتی، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران
۳. دکترای مدیریت دولتی، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

20.1001.1.23452544.1400.9.36.8.0

چکیده

تاریخ دریافت: ۲۵ آبان ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش: ۶ فروردین ۱۴۰۰

تاریخ انتشار: ۱ دی ۱۴۰۰

نوع مقاله: گردآوری و مروری

اقتصاد مقاومتی گفتمان و الگوی اقتصادی است که ضمن مقاوم‌سازی و تقویت اقتصاد ملی در برابر تهدیدها، توان تحریم‌شکنی با رویکرد عقب راندن نظام سلطه را داشته باشد و در عین حال پیشرو، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا و برون‌گرا باشد. هدف پژوهش حاضر واکاوی پیشران‌های اجرای اثربخشی‌های خط‌مشی‌های سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان است. روش پژوهش توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری تحقیق شامل مدیران، برنامه‌ریزان، خبرگان و استادان دانشگاهی آگاه در حوزه پژوهش هستند که تعداد آن‌ها ۳۳ نفر برآورد شد. با توجه به محدود بودن جامعه آماری، حجم نمونه نیز ۳۳ نفر است. ابزار پژوهش پرسش‌نامه محقق‌ساخته است. پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه و ورود داده‌ها به نرم‌افزار اسپس‌اس، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به‌دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار استنباطی آزمون t تک‌نمونه‌ای با نرم‌افزار اسپس‌اس (نسخه ۲۰) استفاده شد. نتایج نشان داد در سطح کلان، ۱۱ خط‌مشی خرد واکاوی شد. با توجه به نظر خبرگان و تجزیه و تحلیل داده‌ها، پیشنهاد بود در اقتصاد دانش‌بنیان با میانگین ۴/۲۶، تأمین امنیت غذا و درمان با میانگین ۴/۲۶، اولویت اول را در بین خط‌مشی‌های خرد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان به‌دست آورند. اقتصاد مقاومتی یک راهبرد است؛ یعنی جهت‌ساز و حیاتی است و باعث جلوگیری از وقوع بحران می‌شود. اقتصاد مقاومتی یک کلان‌راهبرد است که اگر به‌صورت موجه تحلیل شود، بر سایر راهبردهای اقتصادی حاکم خواهد بود و تمام موضوعات اقتصادی و راهبردهای آنان را تحت‌الشعاع قرار خواهد داد.

طبقه‌بندی JEL: E13, F59, B23, C0, D0, E40, E44, E52

کلیدواژه‌ها:

خط‌مشی، سیاست، اقتصاد مقاومتی.

* نویسنده مسئول:

میثم علیخانی

نشانی: زاهدان، دانشگاه سیستان و بلوچستان

تلفن: +۹۸ (۹۱۸) ۵۵۵۸۶۶۲

پست الکترونیک: velayat100kar@yahoo.com

۱. مقدمه

برای غلبه بر شرایط نامناسب اقتصادی، یک مدیریت و رهبری قوی اقتصادی باید ایجاد شود که بتواند در مقابل چالش‌ها از خود انعطاف‌پذیری نشان دهد و از فرصت‌های در حال تغییر به بیشترین میزان بهره‌برداری کند. برای رسیدن به این هدف باید بتوان در خود آمادگی کامل برای پذیرش مخاطرات اقتصادی همراه با انعطاف لازم در برابر آن‌ها ایجاد کرد. اگر چنین آمادگی ایجاد شود، آن‌گاه توان سازگاری با آسیب‌های ناشی از بحران اقتصاد پدید می‌آید و این سازگاری باعث می‌شود آسیب‌هایی که همواره اقتصاد را تهدید می‌کنند، از پیش پا برداشته شوند (آقامحمدی، دانش‌جعفری و درخشان، ۱۳۹۱).

بنابراین می‌توان گفت یکی از بهترین توصیه‌ها در این زمینه اقتصاد مقاومتی است. اقتصاد مقاومتی اقتصادی است که فعالیت‌های اصلی اقتصادی آن در زمینه تولید و تجارت به مهارت‌های خود متکی باشد، در تعامل با خارج هوشمند عمل کند و امکان تغییر سریع و خودکار بدون اختلال جدی در بازار در مقابل فشارها و ضربه‌های تحمیلی بیرونی از سوی کشورهای متخاصم و غیرهمسو را داشته باشد و پیشرفت و شکوفایی خود را استمرار بخشد. اقتصاد مقاومتی گفتمان و الگوی اقتصادی است که ضمن مقاوم‌سازی و تقویت اقتصاد ملی در برابر تهدیدها، توان تحریم‌شکنی با رویکرد عقب‌راندن نظام سلطه را داشته باشد و در عین حال پیشرو، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا و برون‌گرا باشد (رستمی و بهرامی‌پور، ۱۳۹۷).

رهبر انقلاب، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (۱۳۹۳) می‌فرمایند: «اقتصاد مقاومتی فقط جنبه نفی نیست؛ این‌طور نیست که اقتصاد مقاومتی معنایش حصار کشیدن دور خود و فقط انجام کارهای تدافعی باشد؛ نه، اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که به ملت امکان می‌دهد که حتی در شرایط فشار هم شکوفایی خودشان را داشته باشند» (ملکی، احمدی‌شاپورآبادی و فتحی، ۱۳۹۹). حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، با ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» براساس بند ۱ اصل ۱۱۰ قانون اساسی که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شده است، تأکید کردند: پیروی از الگوی علمی و بومی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی، عامل شکست و عقب‌نشینی دشمن در جنگ تحمیلی اقتصادی علیه ملت ایران خواهد شد؛ همچنین اقتصاد مقاومتی خواهد توانست در بحران‌های رو به افزایش جهانی، الگویی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد و زمینه و فرصت مناسب را برای نقش‌آفرینی مردم و فعالان اقتصادی در تحقق حماسه اقتصادی فراهم کند. با توجه به مراحل مزبور، حال درمی‌یابیم که چرا رهبر فرزانه انقلاب سال ۱۳۹۵ را سال «اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» نام‌گذاری کردند؛ زیرا ظاهر آنچه تا آن زمان انجام شده بود، با نگاه خوش‌بینانه، بیشتر شامل مراحل اولیه اول و دوم در اجرای اقتصاد مقاومتی بوده و در خصوص مراحل سوم و چهارم گام‌های مؤثری برداشته نشده بود. پیش از پرداختن به

ادامه بحث، بایسته است درباره ضرورت به‌کارگیری استراتژی جدید (اقتصاد مقاومتی) که شاید برای انجام مراحل اول و دوم نیز مفید باشد، نکاتی مطرح شود. روند پُرنوسان متغیرهای کلان اقتصاد، از جمله تولید ملی و نرخ رشد آن، نرخ تورم و نرخ بیکاری، در سه دهه گذشته ناشی از تنش‌ها و مخاطرات داخلی و خارجی بوده و گویای تاب‌آوری ضعیف اقتصاد در مقابله با این تکان‌هاست. روشن است که خسارت‌های اقتصادی و اجتماعی این روند بیشتر از آن است که به‌سادگی قابل محاسبه باشد. در این راستا، تدوین نکردن سیاست‌های لازم و مفید در برنامه‌های توسعه، استفاده نکردن کامل از ظرفیت‌های علمی و اجرایی کشور در مدیریت اقتصاد، نگرش‌های دولتی، جناحی منطقه‌ای یا بخشی در مقامات دولت منجر به کاهش بیشتر در تاب‌آوری اقتصادی شده است. همه موارد مذکور شرایطی را در اقتصاد کشور ایجاد کرده که امکان پیش‌بینی نسبتاً دقیق آینده و مخاطرات آن را از دسترس مردم، سرمایه‌گذاران، تولیدکنندگان، واردکنندگان و مصرف‌کنندگان خارج کرده است.

۲. پیشینه تحقیق

مهرافشان و شعبانی (۱۳۹۶) به بررسی انطباق قراردادهای احداث واحدهای پتروشیمی با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی از منظر انتقال فناوری (روش تحلیل محتوای عرفی) پرداختند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد اگرچه به برخی از اصول اقتصاد مقاومتی در تدوین قراردادها در سطوح مختلف توجه شده، با این حال باید به‌منظور انطباق بیشتر قراردادها با این اصول، بر برخی الزامات تمرکز بیشتری صورت گیرد.

صمدی‌قربانی (۱۳۹۶) به بررسی تحلیلی نسبت اقتصاد مقاومتی با نظام اقتصادی اسلام به‌عنوان گره اصلی در عدم پیشرفت اجرایی سیاست‌های ابلاغی رهبر معظم انقلاب پرداخت و به این نتیجه رسید که خاستگاه اصلی مفهوم مقاومت اقتصادی، به‌عنوان یکی از ویژگی‌های اصلی نظام اقتصادی اسلام، آموزه‌های اسلامی است؛ بنابراین بهترین ظرفیت اجرایی برای آن نیز همین نظام خواهد بود.

ذاکری، یزدان‌پناه و شاکری (۱۳۹۶) به تبیین زمینه‌های مشارکت آموزش و پرورش در جهت تحقق رویکرد اقتصاد مقاومتی و ارائه راهکارها پرداختند. یافته‌های پژوهش ایشان گویای این است که آموزش و پرورش در ۵ زمینه آموزش و گفتمان‌سازی، اصلاح الگوی مصرف، حمایت از تولیدات ملی، درآمدزایی و استفاده از ظرفیت‌های بومی و منطقه‌ای برای دستیابی به الگوی اقتصاد مقاومتی می‌تواند مشارکت و نقش‌آفرینی کند. همچنین در هر زمینه، راهکارهایی برای تحقق هرچه بهتر سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ارائه کردند.

نظرپور و میرحسینی (۱۳۹۶) تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را از دریچه اقتصاد آزمایشگاهی مطالعه کردند. نویسندگان با بهره‌گیری از روش توصیفی و تحلیل محتوا به

تبيين پياده‌سازي سياست‌هاي اقتصاد مقاومتی از دريچه اقتصاد آزمائشگاہی پرداختند و با تمرکز بر ۷ بند از سياست‌هاي ابلاغی، چگونگی به‌کارگيري آزمون‌هاي آزمائشگاہی در پياده‌سازي سياست‌هاي مذکور را در قالب ارائه راهکارهاي بومی‌سازي شده بررسی کردند و سنجش قدرت تحلیلی اقتصاد آزمائشگاہی در ارتباط با سياست‌هاي اقتصاد مقاومتی را در بوطه آزمائش قرار دادند.

سامنی و مدرس‌خیابانی (۱۳۹۴) به بررسی تحلیلی پیکره‌بنیاد گفتمان سياست اقتصاد مقاومتی از دیدگاه مقام معظم رهبری پرداختند. نتایج مقاله نشان داد که ایشان در تبیین گفتمان سياست اقتصاد مقاومتی توجه زیادی به استقلال اقتصاد کشور از منابع فسیلی، به‌ویژه نفت و گاز، و همچنین حمایت از توليدات داخلی دارند. از دیدگاه مقام معظم رهبری، تکیه بر نقش مردم در انجام فعالیت‌هاي اقتصادی حائز اهمیت بسیار است؛ زیرا موجب می‌شود از تمام استعدادها و ظرفیت‌هاي داخلی به‌منظور توليد ثروت و دستیابی به قدرت و امنیت اقتصادی کشور استفاده شود. فرهنگ‌سازي در استفاده از منابع فسیلی، آزادسازی قیمت حامل‌هاي انرژی و هدفمندسازی یارانه‌ها از سياست‌هايی هستند که مانع از اسراف و هدررفت انرژی می‌شوند.

خدابخشی هفشجانی، امینی‌سابق، قربان‌حسینی و ساده (۱۳۹۶) به طراحی مدل اجرای خط‌مشی‌هاي تعاون روستایی بر مبنای سياست‌هاي اقتصاد مقاومتی همت گماشتند و اظهار کردند که استادان و خبرگان قابلیت‌ها و ظرفیت‌هاي زیادی برای تبیین اجرای موفق خط‌مشی‌هاي اجرای موفق خط‌مشی‌گذاري تعاون روستایی دارند و به تعاون روستایی بر مبنای اقتصاد مقاومتی اعتقاد دارند. از نظر آنان، مبنای درگیری همه‌جانبه فکری و عملی مردم و مجریانی است که توسعه روستایی را معیار اقتصاد مقاومتی و اساساً سطح تعیین‌کنندگی اجرای موفق خط‌مشی‌هاي تعاون و برون‌رفت از مشکلات اقتصادی کل کشور می‌دانند. عوامل مؤثر بر اقتصاد مقاومتی در روستا شامل فرهنگ‌سازي، توانمندی بومی، مشارکت فعال، توجیه‌دی‌نفعان عمومی، اتکای به خود، بازخوردهای مثبت، بهینه‌سازي اقتصاد روستایی، توسعه منابع و همسویی منافع عمومی و فردی است.

خدابخشی هفشجانی و دیگران (۱۳۹۷) به طراحی و اعتباریابی مدل اجرای خط‌مشی‌هاي تعاون روستایی در راستای سياست‌هاي اقتصاد مقاومتی پرداختند. سطح تعیین‌کنندگی اجرای موفق خط‌مشی‌هاي تعاون روستایی در راستای اقتصاد مقاومتی منوط به مؤلفه‌هاي پیش‌بینی‌یابی در اجرا، فرهنگ‌سازي، توانمندی بومی، مشارکت فعال، توجیه‌دی‌نفعان عمومی، اتکای به خود، بازخوردهای مثبت، بهینه‌سازي اقتصاد روستایی، توسعه منابع، همسویی منافع عمومی و فردی، توسعه روستایی و خودکفایی است.

لاریجانی و حسینی (۱۳۹۷) اثر سياست‌هاي تعرفه‌ای بر حجم قاچاق در ایران را ارزیابی

کردند و راهکارهای مقابله با آن را در راستای اقتصاد مقاومتی ارائه دادند. نویسندگان به موضوع قاچاق از ابعاد علل، انگیزه‌ها و همچنین پیامدها پرداختند و همچنین ضمن ارائه روشی کاربردی برای برآورد حجم قاچاق، اثر وضع تعرفه‌های وارداتی بر قاچاق کالا در اقتصاد ایران را به روش برآورد رگرسیونی بر روی داده‌های مقطعی بررسی کردند. نتایج پژوهش نشان داد اولاً در سال ۲۰۱۴ م، حدود ۱۹ میلیارد دلار کالا به صورت قاچاق به کشور وارد شده است و ثانیاً با افزایش یک واحد درصد در نرخ تعرفه واردات کالاها به کشور، حجم قاچاق به طور متوسط بین ۳ تا ۶ درصد افزایش می‌یابد که نشان‌دهنده ناقص بودن سیاست اعمال نرخ تعرفه برای مقابله با قاچاق است. در پایان با توجه به نتایج، راهکارهای مقابله با قاچاق را در دو دسته راهکارهای مبتنی بر کاهش انگیزه‌های اقتصادی وقوع قاچاق و راهکارهای مبتنی بر کاهش عوامل تسهیل و تشدید کننده بیان کردند.

ملکی و دیگران (۱۳۹۹) در پژوهشی آسیب‌شناسی، برنامه‌های اقتصاد مقاومتی را واکاوی کردند. نتایج نشان داد پایین بودن نسبت میانگین تسهیلات به منابع در بانک‌های تجاری اثرگذارترین عامل ساختاری، فقدان فهم مشترک از میانی اقتصاد مقاومتی اثرگذارترین عامل رفتاری و ضعف در مدیریت مالی منابع و فقدان انضباط مالی در سیستم مالی کشور اثرگذارترین عامل محیطی بر معیارهای دیگر است.

موسوی و لهراسی (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان بررسی راهبردهای امنیت اقتصادی ایران با رویکرد اقتصاد مقاومتی و اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، اظهار کردند که چالش‌های درون‌ساختاری اقتصادی و سیاست‌های تحریمی امریکا و غرب علیه ایران، اصلی‌ترین تهدیدات داخلی و خارجی امنیت اقتصادی کشور محسوب می‌شود. نویسندگان با بررسی اسناد بالادستی نظام، همچون سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، راهبردهای حقوقی و اقتصادی برآمده از این اسناد را برای به حداقل رساندن آسیب‌پذیری اقتصاد کشور ارزیابی کردند تا از رهگذر آن، قدرت و اقتدار کشور در عرصه‌های ملی و بین‌المللی ارتقا یابد.

صفرزاد، آزما، سعیدی و آقاجانی (۱۳۹۹) در پژوهشی الگوی تجاری‌سازی محصولات دانش‌بنیان را با تأکید بر سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ارائه کردند. با توجه به نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی، شاخص‌های ۱. فردی، ۲. مدیریتی و سازمانی، ۳. فرهنگی و اجتماعی، ۴. قوانین و تأییدیه‌ها، ۵. مالی و اقتصادی، ۶. توانمندی بازاریابی و فروش و ۷. قابلیت‌های فناورانه تبیین‌کننده مؤلفه‌های تجاری‌سازی؛ و شاخص‌های ۱. مدیریتی و اقتصادی، ۲. شاخص بین‌المللی، ۳. تولید ملی و ۴. شاخص راهبردی و ۵. شاخص الگوی مصرف به‌عنوان مؤلفه‌ها و شاخص‌های اقتصاد مقاومتی شناسایی و براساس ماتریس تحلیل اهمیت - عملکرد (IPMA) در مدل، رتبه‌بندی و اولویت‌بندی شدند. همچنین با توجه به تأیید

شدن ضریب مسیر، آماره t و مقدار p -value، شاخص‌های اقتصاد مقاومتی بر تجاری‌سازی تأثیر معنادار و مستقیم دارد.

دور از انتظار نیست که در این شرایط فقط افراد ریسک‌پذیر به سرمایه‌گذاری برای تولید می‌پردازند که در این انحراف بزرگ در رفتار اقتصادی، باید منتظر بروز انواع فساد و نابسامانی‌های اجتماعی، دست‌اندازی به اموال مردم و بیت‌المال، قاچاق، رشوه، حقوق‌های نجومی، زمین‌خواری و... باشیم؟ آیا تداوم این شرایط، باوجود فشارهای اقتصادی و سیاسی خارجی برای جامعه قابل تحمل است؟ برای حل ریشه‌ای این وضعیت باید تغییرات و اصلاحات ساختاری عمیقی در همه نهادهای اقتصادی و فرهنگی کشور انجام شود؛ بنابراین اقتصاد مقاومتی را باید گام اساسی و درستی در این راستا تلقی کرد. با توجه به اهمیت موضوع، پژوهش حاضر به‌دنبال پاسخ به این سؤال است:

- اولویت هریک از خط‌مشی‌های کلان سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان چگونه است؟

۳. چارچوب نظری

مدتی است که نظریه اقتصاد مقاومتی را مقام معظم رهبری مطرح کرده‌اند. پرداختن به این موضوع به‌دلایل گوناگون مهم و ضروری است. از یک سو دشمنان ملت ایران می‌کوشند تا در اقتصاد ایران اختلال ایجاد کنند و از ناحیه اقتصاد، ضرباتی را به ملت ایران اسلامی وارد کنند و از سوی دیگر مقاومت در اقتصاد، نسخه‌ای کارساز برای عبور از این مرحله است. از دیگر سو اقتصاد مقاومتی موضوعی بسیار بدیع و بکر است و تجربه منتشرشده مکتوبی درمورد آن وجود ندارد و قاعدتاً باید جوانب آن بررسی شود و مورد توجه قرار گیرد. از منظری دیگر، برای کشور جمهوری اسلامی ایران که مصمم است اقتصاد تک‌محصولی و مبتنی بر درآمد نفت را متحول کند و به سمت عدم وابستگی به نفت حرکت کند، موضوع اقتصاد مقاومتی یک راهکار و نقشه راه سازنده است (پیغامی، سمیعی‌نسب و سلیمانی، ۱۳۹۴).

مقاومت به‌معنای پیگیری، پافشاری و مطالبه یک حق از سوی مردمانی است که از نظر قدرت سیاسی در اقلیت قرار دارند. مقاومت اصطلاحی است که در حالت تهاجم از آن استفاده می‌شود و ایستادگی در برابر دشمن را می‌طلبد که اقتصاد یک بخش از آن به حساب می‌آید. مقاومت ارزش مقدس، فطری، انسانی، فراملی و فرادینی دارد و نزد همه ملت‌ها و اعتقادهای آرمانی مقدس و ارزش تلقی می‌شود (صادقی و اشرفی، ۱۳۹۵).

۴. روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش پژوهش نیز، در زمره پژوهش‌های

توصیفی - تحلیلی است. از نظر نحوه اجرا و زمان گردآوری داده‌ها پیمایشی و مقطعی است. جامعه آماری پژوهش شامل مدیران، برنامه‌ریزان، خبرگان و استادان دانشگاهی آگاه در حوزه پژوهش است که تعداد آن‌ها ۳۳ نفر برآورد شد. حجم نمونه عبارت است از تعداد افراد منتخب برای نمونه آماری است. با توجه به محدود بودن جامعه آماری حجم نمونه نیز ۳۳ نفر است. نمونه‌گیری به روش گلوله‌برفی انجام شد و ابزار پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته بود. روایی پرسش‌نامه با نظر استاد راهنما و خبرگان به تأیید رسید. به‌منظور سنجش پایایی، تعداد ۱۰ نسخه از پرسش‌نامه به‌صورت آزمایشی در اختیار پاسخ‌دهندگان قرار گرفت که پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه و ورود داده‌ها به نرم‌افزار اسپس‌اس‌اس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به‌دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار استنباطی آزمون t تک‌نمونه‌ای با نرم‌افزار اسپس‌اس‌اس (نسخه ۲۰) استفاده شد.

۵. یافته‌های تحقیق

۱. آیا تأمین شرایط و فعال‌سازی تمام امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟

جدول ۱. آزمون t تأمین شرایط و فعال‌سازی تمام امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی

میانگین فرضی - ۳					
تأمین شرایط و فعال‌سازی تمام امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی	میانگین	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
	۳/۵۵۳۲۶	۰/۵۵۳۲۶	۹/۶۶۲	۳۳	۰/۰۰۰

فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان

با توجه به جدول ۱، عدد معناداری (Sig.) کمتر از ۰/۰۵ است و به این معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۰/۵۵۳) که مقداری مثبت است، می‌توان نتیجه گرفت که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۳/۵۵) که در جدول نیز مشاهده می‌شود. در نتیجه به اعتقاد پاسخ‌گویان، تأمین شرایط و فعال‌سازی تمام امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان اثربخش است.

۲. آیا پیش‌تاز بودن در اقتصاد دانش‌بنیان در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟

جدول ۲. پیشتاز بودن در اقتصاد دانش‌بنیان

میانگین فرضی - ۲				
میانگین	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
۴/۲۶۹۷۶	۱/۲۶۹۷۶	۲۶/۵۶۲	۳۳	۰/۰۰۰

پشتاز بودن در اقتصاد دانش‌بنیان

فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان

بر اساس جدول ۲، عدد معناداری (Sig.) کمتر از ۰/۰۵ و بدین معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۱/۲۶۹) که مقداری مثبت است، این نتیجه حاصل می‌شود که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۴/۲۶۹) که در جدول نیز روشن است. در نتیجه به نظر پاسخ‌گویان، پیشتاز بودن در اقتصاد دانش‌بنیان در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است.

۳. آیا محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟

جدول ۳. محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد

میانگین فرضی - ۳				
میانگین	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
۴/۱۴۷۸	۱/۱۴۷۷	۲۲/۱۰۶	۳۳	۰/۰۰۰

محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد

فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان

با توجه به جدول ۳، عدد معناداری (Sig.) کمتر از ۰/۰۵ و به این معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۱/۱۴۷) که مقداری مثبت است، می‌توان نتیجه گرفت که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۴/۱۴) که در جدول نیز مشاهده می‌شود. در نتیجه به‌باور پاسخ‌گویان، رشد بهره‌وری در اقتصاد در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است.

۴. آیا استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟

جدول ۴. استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها

میانگین فرضی - ۳					
سطح معناداری	درجه آزادی	t	اختلاف میانگین	میانگین	استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها
۰/۰۰۰	۳۳	۵/۶۹۷	۰/۴۹۸	۳/۴۹۸	

فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان

با توجه به جدول ۴، عدد معناداری (Sig.) کمتر از ۰/۰۵ است و بدین معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۰/۴۹۸) که مقداری مثبت است، این نتیجه به دست می‌آید که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۳/۴۹۸) که در جدول نیز دیده می‌شود. بنابراین به اعتقاد پاسخ‌گویان، استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان اثربخش است.

۵. آیا سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟

جدول ۵. سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف

میانگین فرضی - ۳					
سطح معناداری	درجه آزادی	t	اختلاف میانگین	میانگین	سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف
۰/۰۰۰	۳۳	۲۱/۶۴۷	۱/۱۱۶۴۸	۴/۱۱۶۸	

فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان

با توجه به جدول ۵، عدد معناداری (Sig.) کمتر از ۰/۰۵ است و به این معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۱/۱۱۱) که مقداری مثبت است، می‌توان نتیجه گرفت که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۴/۱۱۱) که در جدول نیز آمده است. بنابراین به اعتقاد پاسخ‌گویان، سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است.

۶. آیا افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟

جدول ۶. افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی

میانگین فرضی - ۳					
تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی	میانگین	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
۳/۵۵۳۲۶	۰/۵۵۳۲۶	۹/۶۶۲	۳۳	۰/۰۰۰	

فصلنامه سیاست های راهبردی و کلان

بر اساس **جدول ۶**، عدد معناداری سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ است و به این معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۰/۵۵۳) که مقداری مثبت است، این نتیجه حاصل می‌شود که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۳/۵۵) که در جدول نیز مشاهده می‌شود. در نتیجه به اعتقاد پاسخ‌گویان، افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان اثربخش است.

۷. آیا تأمین امنیت غذا و درمان در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟

جدول ۷. تأمین امنیت غذا و درمان

میانگین فرضی - ۳					
تأمین امنیت غذا و درمان	میانگین	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
۴/۲۶۹۷۶	۱/۲۶۹۷۶	۲۶/۶۲۵	۳۳	۰/۰۰۰	

فصلنامه سیاست های راهبردی و کلان

با توجه به **جدول ۷**، عدد معناداری کمتر از ۰/۰۵ است و بدین معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۱/۲۶۹) که مقداری مثبت است، می‌توان نتیجه گرفت که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۴/۲۶۹) که در جدول نیز درج شده است. در نتیجه می‌توان گفت به اعتقاد پاسخ‌گویان، تأمین امنیت غذا و درمان در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است.

۸. آیا مدیریت مصرف در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟

جدول ۸. مدیریت مصرف

میانگین فرضی - ۳					
مدیریت مصرف	میانگین	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
	۴/۱۴۷۸	۱/۱۴۷۷	۲۲/۱۰۶	۳۳	۰/۰۰۰

فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان

بر مبنای جدول ۸، عدد معناداری کمتر از ۰/۰۵ است و به این معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۱/۱۴۷) که مقداری مثبت است، می‌توان نتیجه گرفت که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۴/۱۴) که در جدول نیز مشاهده می‌شود. بنابراین از نظر پاسخ‌گویان، مدیریت مصرف در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است.

۹. آیا اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟
جدول ۹. اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور

میانگین فرضی - ۳					
اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور	میانگین	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
	۴/۱۴۷۷	۱/۱۴۷۷	۳۱/۱۰۶	۳۳	۰/۰۰۰

فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان

بر پایه جدول ۹، عدد معناداری کمتر از ۰/۰۵ است و به این معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۱/۱۴۷) که مقداری مثبت است، دریافت می‌شود که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۴/۱۴) که در جدول نیز مشاهده می‌شود. در نتیجه می‌توان گفت به اعتقاد پاسخ‌گویان، اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است.

۱۰. آیا حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالا و خدمات به تناسب ارزش افزوده در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟

جدول ۱۰. حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالا و خدمات به تناسب ارزش افزوده

میانگین فرضی - ۳					
میانگین	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری	حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالا و خدمات به تناسب ارزش افزوده
۰/۴۹۸	۳/۴۹۸	۵/۶۹۷	۳۳	۰/۰۰۰	

فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان

با توجه به جدول ۱۰، عدد معناداری (Sig.) کمتر از ۰/۰۵ است و به این معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۰/۴۹۸) که مقداری مثبت است، این نتیجه حاصل می‌شود که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۳/۴۹۸) که در جدول نیز آمده است. بنابراین به اعتقاد پاسخ‌گویان، حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالا و خدمات به تناسب ارزش افزوده در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است.

۱۱. آیا توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است؟
جدول ۱۱. توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور

میانگین فرضی - ۳					
میانگین	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری	توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور
۴/۱۱۶۴۸	۱/۱۱۶۴۸	۲۱/۶۴۷	۳۳	۰/۰۰۰	

فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان

با توجه به جدول ۱۱، عدد معناداری (Sig.) کمتر از ۰/۰۵ است و به این معناست که میانگین برابر ۳ نیست. حال با توجه به تفاوت میانگین (۱/۱۱) که مقداری مثبت است،

می‌توان نتیجه گرفت که میانگین مقداری بیشتر از متوسط است (۴/۱۱) که در جدول نیز مشاهده می‌شود. در نتیجه به اعتقاد پاسخ‌گویان، توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان مؤثر است.

جدول ۱۲. خط‌مشی‌های سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

اولویت	t	خط‌مشی
۴	۳/۵۵	تأمین شرایط و فعال‌سازی تمام امکانات منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی
۱	۴/۲۶	پیش‌تاز بودن در اقتصاد دانش‌بنیان
۲	۴/۱۴	محور قرار دادن رشد و بهره‌وری در اقتصاد
۵	۳/۴۹	هدف‌مندی‌سازی یارانه‌ها
۳	۴/۱۱	سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف
۴	۳/۵۵	تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی
۱	۴/۲۶	تأمین امنیت غذا و درمان
۲	۴/۱۴	مدیریت مصرف
۲	۴/۱۴	اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور
۵	۳/۴۹	حمایت همه‌جانبه هدف‌مند از صادرات کالا و خدمات به تناسب ارزش‌افزوده
۳	۴/۱۱	توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور

۶. بحث و نتیجه‌گیری

هدف تحقیق واکاوی پیش‌ران‌های اجرای اثربخشی خط‌مشی‌های سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان بود. آزمون فرضیه مربوط و تحلیل نتایج نشان داد که با توجه به نظر خبرگان و تجزیه و تحلیل داده‌ها، پیش‌تاز بودن در اقتصاد دانش‌بنیان با میانگین ۴/۲۶ و تأمین امنیت غذا و درمان با میانگین ۴/۲۶ اولویت اول را در بین خط‌مشی‌های خرد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان به دست آوردند. نتایج بررسی این خط‌مشی‌ها با یافته‌های پژوهش شقاقی‌شهری و علیزاده (۱۳۹۶) هم‌راستا بوده است. خط‌مشی‌های کلان، محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، مدیریت

مصرف و اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با میانگین ۴/۱۴ اولویت دوم را در بین خط‌مشی‌های کلان سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان به‌دست آوردند. نتایج حاصل از بررسی این خط‌مشی‌ها با یافته‌های پژوهش‌های حامدی‌نیا و اقبالی‌مقدم (۱۳۹۶) و سامنی و مدرس‌خیابانی (۱۳۹۶) همسویی دارد. توسعه حوزه عمل مناطق آزاد ویژه اقتصادی کشور با میانگین ۴/۱۱، سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف با میانگین ۴/۱۱ اولویت‌ها سوم را در بین خط‌مشی‌های کلان سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان کسب کردند. نتایج بررسی این خط‌مشی‌ها با دستاوردهای پژوهش‌های کشکولی‌پور، رستم‌زادگان و بیرجندی (۱۳۹۸) سازگاری دارد. تأمین شرایط و فعال‌سازی تمام امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی با میانگین ۳/۵۵ تولید نهاده‌ها و کالاهای اساسی با میانگین ۳/۵۵ رتبه چهارم را در بین خط‌مشی‌های کلان سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان به‌دست آوردند. یافته‌های پژوهش حاضر نتایج مطالعات ذاکری و دیگران (۱۳۹۶) و مهرافشان و شعبانی (۱۳۹۶) را تأیید می‌کند. همچنین خط‌مشی‌های هدفمندسازی یارانه‌ها با میانگین ۳/۴۹ و حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالا و خدمات به تناسب ارزش‌افزوده با میانگین ۳/۴۹ رتبه پنجم را در بین خط‌مشی‌های کلان سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان به‌دست آوردند. نتایج بررسی این خط‌مشی‌ها با نتایج تحقیقات خدابخشی‌هفشجانی و دیگران (۱۳۹۶ و ۱۳۹۷) همخوانی دارد.

در تبیین این نتیجه می‌توان گفت که اقتصاد مقاومتی اقتصادی است که فعالیت‌های اصلی اقتصادی آن در زمینه تولید و تجارت به مهارت‌های خود متکی باشد، در تعامل با خارج هوشمند عمل کند و امکان تغییر سریع و خودکار بدون اختلال جدی در بازار در مقابل فشارها و ضربه‌های تحمیلی بیرونی از سوی کشورهای متخاصم و غیرهمسو را داشته باشد و پیشرفت و شکوفایی خود را استمرار بخشد و موجب کارآفرینی شود.

بنابراین با توجه به نتایج پژوهش به مسئولان پیشنهاد می‌شود که ایجاد صنایع انرژی نفت و گاز می‌تواند با ملاحظات زیست‌محیطی در منطقه توسعه یابد و موجب بارگزاری جمعیت و اشتغال است. باید به موضوع تجارت در هر سه شهرستان توجه بیشتری شود؛ به‌ویژه اینکه در فعالیت‌های بندرسازی و کشتیرانی می‌توان به توسعه صادرات و واردات کمک کرد. برای این منظور توسعه زیرساخت‌ها (فرودگاه، حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای، آب، برق و راه‌سازی) لازم و ضروری است؛ زیرا توسعه بخش تجارت موجب می‌شود ایران به تجارت آسیای میانه و افغانستان تبدیل شود و در زمینه شیوه‌های نوین تولید انرژی، در کشورهای اروپایی دولت تحت طرح آرتیمیس^۱ به ایجاد بازار برای این انرژی‌ها می‌پردازد و حتی در

1. Artemis

مواردی تأمین مالی پروژه‌های تحقیق و توسعه در زمینه ایجاد این فناوری‌های جدید را برعهده می‌گیرد. از آنجا که سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی بر مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از نفت و گاز از طریق افزایش صادرات نفت و گاز و برق تأکید فراوانی دارد، استفاده از تجربه کشورهای توسعه‌یافته در خصوص مدیریت تقاضا می‌تواند روش‌های راه‌سخت حرکت به سمت پیشرفت ایران اسلامی باشد.

دربارۀ محدودیت‌های پژوهش نیز می‌توان به اکراه پاسخ‌گویان در اختصاص زمان به جواب دادن به سؤالات پرسش‌نامه (که البته با ترندهای خاصی این مشکل مرتفع گردید) و وجود فضای محافظه‌کارانه در محیط‌های کاری اشاره کرد که ممکن است پاسخ‌دهی به پرسش‌نامه را متأثر کرده باشد؛ لذا در تعمیم نتایج باید این موضوع را لحاظ کرد.

ملاحظات اخلاقی

حامی مالی

این مقاله حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در آماده‌سازی این مقاله مشارکت کرده‌اند.

تعارض منافع

بنابه اظهار نویسندگان، در این مقاله هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

تعهد کپی‌رایت

طبق تعهد نویسندگان، حق کپی‌رایت (CC) رعایت شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

References

- Aghamohamadi, A., Danesh Jafari, D., & Derakhshan, M. (2012). *The fourth conference of economic resistance: appropriate monetary, currency, and financial policies*. Tehran: Institute of Economic Science of Allameh Tabatabai University. (Persain)
- Alizadeh, Sh., Alizadeh, M., Shaghaghi Shahri, V., & Delfah, M. (2020). Spatial analysis of financial decentralization on poverty, study of the country's provinces. *Applied Theories of Economics*, 7(3), 185-214. [DOI: 10.22034/ECOJ.2020.12232] (Persain)
- Hamedinia, H., & Eghbali Moghadam, M. (2017). Mixed indexes for measuring the success of companies in achieving economic resistance. *Journal of Economic Resistance*, 2(3). Received from: <http://ensani.ir/fa/article/384880>. (Persain)
- Kashkoolipour, M., Roostamzadegan, H., & Birjandi, F. (2019). Analyzing the status of women in achieving cultural aims of resistance economy: elements and strategies. *Horizons of Humanities*, 31, 14-57. Received from: <http://ensani.ir/fa/article/download/413588>. (Persain)
- Khandoozi, E. (2017). Criticizing the policies of economic resistance in Iran: the case of coordination failure. *Critical Studies in Texts and Programs of Human Sciences*, 52, 79-100. Received from: <http://ensani.ir/fa/article/382838>. (Persain)
- Khodabakhshi Hafshejani, N., Amini Sabegh, Z., Ghorban Hosseini, M., & Sadeh, E. (2018). Designing and validating the model of applying rural cooperative policies for resistance economy policies. *Social Science Studies*, 59, 111-128. Received from: <http://ensani.ir/fa/article/400393>. (Persain)
- Khodabakhshi Hafshejani, N., Amini Sabegh, Z., Ghorban Hosseini, M., & Sadeh, E. (2017). A model of applying rural cooperative policies based on resistance economy. *Community Development*, 9(1), 121-144. [DOI: 10.22059/JRD.2018.65563] (Persain)
- Larijani, S., & Hosseini, Sh. (2018). Analyzing the effect of Tariff policies on the amount of smuggling in Iran and the combating strategies in line with the resistance economy. *Journal of Strategic Management Studies of National Defense*, 8, 183-212. Received from: <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=494111>. (Persain)
- Maleki, M., Ahmadi Shapoor Abadi, M., & Fathi, M. (2020). A pathological study of resistance economy plans. *Journal of The Macro and Strategic Policies*, 8(3), 290-315. [DOI: 10.30507/JMSP.2020.102470] (Persain)
- Mehrafshan, M., & Shabani, A. (2017). Analyzing the compatibility of the petro-chemical projects and resistance economy policies based on technology transfer: a content-analysis method. *Basij Strategic Studies*, 75, 169-192. Received from: <http://www.bsrq.ir/>

[article_80464.html](#). (Persain)

- Mousavi, F., & Lohrasbi, A. (2020). Analyzing the strategies of economic security in Iran via resistance economy approach and higher document of 2025. *Journal of The Macro and Strategic Policies*, 8(3), 482-508. [DOI: 10.30507/JMSP.2020.102563] (Persain)
- Nazarpoor, M., & Mirhosseini, M. (2017). Achieving the macro-policies of resistance economy via laboratory-based economy. *Resistance Economy Research*, 3, 71-106. Received from: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1339266>. (Persain)
- Peyghami, A., Samie Nasab, M., & Soleimani, Y. (2015). *Economic resistance in public literature: scientific and theoretical principles*. Tehran: Imam Sadeqh Press. (Persain)
- Roštami, F., & Bahramipoor, F. (2018). The nature of resistance economy and theories of economic development. *Journal of Economics*, 1&2, 34-51. Received from: <http://ejip.ir/article-1-1037-fa.pdf>. (Persain)
- Sadeghi, M., & Ashrafi, A. (2016). The role of self-belief and national trust in shaping resistance economy. *Journal of Human Sciences Research*, 16, 159-186. Received from: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1188553>. (Persain)
- Safar zad, H., Azma, F., Saidi, P., & Aghajani, H. (2020). A model of commercializing knowledge-based products focusing on resistance economy policies. *Journal of The Macro and Strategic Policies*, 8(3), 2-22. [DOI: 10.30507/JMSP.2020.102269] (Persain)
- Samadi Ghorbani, S. (2017). Analyzing the relationship of resistance economy and Islamic economic system as the problem of applying the policies issued by the supreme leader. *Resistance Economy Research*, 4, 37-58. Received from: <http://ensani.ir/fa/article/384884>. (Persain)
- Sameni, S., & Modares Khiabani, Sh. (2015). Analyzing the corpus of resistance economy corpus from the perspective of supreme leader. *Resistance Economy Research*, 82, 107-122. Received from: <http://ensani.ir/fa/article/365021>. (Persain)
- Seif, A. (2013). An introduction to applying resistance economy policies in IRIB. *Resistance Economy Research*, 61, 89-116. Received from: http://www.bsqr.ir/article_80400.html. (Persain)
- Zakeri, N., Yazdan Panah, F., & Shakeri, F. (2017). The effect of education for achieving the objectives of resistance economy and some resolutions. *Journal of Human Sciences Research*, 36, 19-36. Received from: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1290616>. (Persain)